

Evalueringsrapport for forløb med Ronnie Gardiner-metoden på Neurocenteret

Formål

Formålet med prøvehandlingen er at afprøve og undersøge, i hvilket omfang en målrettet brug af Ronnie Gardiner-metoden (RGM) i rehabiliteringsforløb på Neurocenteret kan være et nyttigt redskab til at arbejde med borgers mål. Herunder om en kunstbaseret metode og det tværfaglige samarbejde, giver forbedrede muligheder i et neurologisk rehabiliteringstilbud i kommunalt regi.

Baggrund

RGM er en multisensorisk træningsmetode, der hjælper mennesker med sygdomme og skader i hjernen og centralnervesystemet¹. RGM præsenterer en ny og anderledes tilgang med aktiv brug af musikkens redskaber, og kan derfor vise sig at være en værdiskabende metode til det eksisterende rehabiliteringstilbud. Aarhus Musikskole og Sundhed og Omsorg samarbejder om at afprøve metoden, som en ny tilgang til rehabilitering såvel som et nyt praksisfelt for musikere.

Interesserter og anvendelse

Projektet har borgerne som den primære målgruppe. Projektets primære omdrejningspunkt er at skabe værdi for borgerne gennem et fokus på anvendelsen af RGM i arbejdet med borgers mål, trivsel og livsglæde. Indsatsen har endvidere til formål at skabe læring om målrettet brug af RGM – sammenlignet med situationer hvor RGM ikke anvendes. Denne læring har interesse for både Neurocenteret, Sundhed og Omsorg generelt og Musikskolen. Den primære læring forventes at ske i sammenligningen med tidligere erfaringer uden anvendelse af RGM, samt løbende under afprøvningsfasen. Derfor vil projektteamet undervejs justere og ændre indhold og tilgang i forløbet. Metodisk vil vi med udgangspunkt i ovenstående fokus foretage en summativ virkningsevaluering, der vurderer og sammenligner værdien, effekten og læringen fra dette med tidligere erfaringer.

Beskrivelse af forløbet

Forløbet havde en varighed på 6 uger og forløb fra d. 6. november til d. 11. december 2020. Forløbet bestod af én undervisningsgang af 1,5 time om ugen, og i forløbet deltog 5 borgere, hvor dog én af borgerne frafaldt efter første undervisningsgang. Forløbets projektteam bestod af to undervisere fra Aarhus Musikskole samt af to medarbejdere fra Neurocenteret, henholdsvis en ergoterapeut og en fysioterapeut.

Undersøgelsesspørgsmål

For at afdække prøvehandlingens formål er der formuleret følgende undersøgelsesspørgsmål:

I hvilket omfang kan en målrettet brug af RGM i rehabiliteringsforløb på Neurocenteret være et nyttigt redskab til at arbejde med borgernes mål?

---

¹ Ved hjælp af musik, rytme og bevægelse optimerer metoden tilstanden i hjernen, stimulerer neuroplasticitet og fremmer harmonien i de naturlige mønstre i krop og sanser.

Tematikker fra borgerinterview

I interviewene med borgerne blev følgende tematikker identificeret:

1. Humør og livsglæde
2. Motivation
3. Socialt samvær
4. Musikken
5. Opnåelse af mål

1. Humør og livsglæde

Alle borgerne siger, at de går glade derfra, når de har deltaget i RGM-undervisningen. Overordnet set giver borgerne udtryk for, at deres deltagelse i forløbet har påvirket deres humør på en positiv måde, samt at forløbet har haft en positiv indvirkning på deres livskvalitet overordnet set.

Borgernes udsagn

"Jeg har været i godt humør, når jeg har gået herfra. Jeg får energi af at deltage."

"Man bliver i godt humør ift. musikken og de to undervisere, som har et godt humør."

"Man går meget glad herfra. Netop det sociale samvær med andre har gjort mig glad."

"Det bringer en i godt humør at lave øvelserne."

"Det var en sjov oplevelse, jeg så frem til det hver uge."

2. Motivation

Borgerne giver ikke direkte udtryk for, at de er mere motiverede for RGM-træningen fremfor den traditionelle træning. De siger dog, at RGM giver noget andet end den traditionelle træning, men at de hverken ville undvære RGM eller den traditionelle træning. Alle borgerne har lavet øvelserne derhjemme under forløbet, og 3 ud af 4 borgere siger, at de vil fortsætte med at lave øvelserne hjemme efter forløbets afslutning. En af borgerne siger, at hun ikke vil fortsætte med at lave øvelserne hjemme, da det føles ensomt.

Borgernes udsagn

"Det giver noget udover min fysiske træning. Det giver noget andet. Jeg ville ikke undvære noget af det."

"Jeg vil gerne have begge dele (RGM + den almene fysiske træning)"

"Jeg vil lave øvelserne hjemme, da det er vigtigt at holde det ved lige."

"Jeg har lavet øvelserne hjemme nogle gange, men det er for ensomt. Jeg kommer ikke til at lave øvelserne hjemme. Det er ikke spor stimulerende at lave dem hjemme."

"Jeg kan tage noderne frem derhjemme, som vi har fået udleveret, og så tænde for radioen, så sidder jeg og prøver at slå i takt til musikken derhjemme. Det har været godt. Jeg er blevet i godt humør, når jeg har gjort det."

3. Socialt samvær

Alle borgerne giver udtryk for, at det har været en god oplevelse at være sammen med andre i undervisningen. To af borgerne siger, at de har følt sig mindre alene og isoleret, fordi de har været en del af en gruppe under forløbet. Én af disse borgere lægger særlig stor vægt på, at det sociale samvær med de andre borgere har givet en stor glæde.

Borgernes udsagn

"Det har været godt at være i en gruppe, selvom det er forskelligt, hvor meget vi har kunne udfolde os, da det er forskelligt hvad vi kan."

"Det er dejligt, at man træner sammen med 4 andre, der er i samme situation. Man er ikke alene."

"Man føler sig ikke alene og isoleret. Man har nogle, man kan sparre med."

"Netop det sociale samvær med andre har gjort mig glad. Man får en fornemmelse af at være med i en gruppe, som man tilhører."

"Man fornemmer hinanden og kan se, at de andre bliver lidt bedre, så opstår der et socialt fællesskab. Man føler sig ikke alene. Her er det helt legalt at være, som man er."

"Det ophæver ensomhedsfølelsen, som man får ved blodproppen."

"Vi fik sludret lidt inden vi startede og under pauserne, så kunne man høre de andres historie, og høre hvordan hjerneskadens har påvirket dem."

4. Musikken

2 af borgerne siger, at de ikke er musikinteresserede, men at de stadig syntes, at forløbet var motiverende og interessant. De to andre borgere siger, at de er meget musikinteresserede. En af borgerne giver udtryk for, at musikken bidrager til godt humør.

Borgernes udsagn

"Man bliver i godt humør ift. musikken."

"Nej jeg er ikke musikinteressert, jeg har ingen CD-afspiller og jeg spiller ikke radio, men det er stadig motiverende og interessant. Det har ikke noget med det at gøre."

"Nej jeg er ikke rigtig musikinteressert, kun på helt almindelig vis. Det er slet ikke nødvendigt at være musikinteressert."

5. Opnåelse af mål

Alle borgerne siger, at forløbet har haft en indvirkning på, at de er kommet tættere på at opnå deres mål. Generelt giver borgerne udtryk for, at de har fået gang i flere bevægelser og at deres koordinationsevner er forbedret.

Borgernes udsagn

"Ja jeg er kommet tættere på mine mål ift. at komme ud af det sneglehus, jeg er kommet ind i, altså at være mindre isoleret. Jeg får også bedre styr på kroppen."

"Jeg har bevæget mig mere og fået gang i flere bevægelser."

"Det går fremad. Det her forløb har påvirket, at jeg kommer tættere på mine mål."

"Man kan se og mærke forskellen. Det med at koordinere og gå i takt. Signaler i arm og ben kommer frem igen. Forskellen på i starten og i dag har været kæmpe stor."

"Forløbet var langt nok til, at jeg kunne se forskellen fra da jeg startede til at jeg sluttede. Der var en forskel på, hvad jeg kunne før og hvad jeg kan nu."

"Forløbet har gjort, at jeg er kommet tættere på mine mål. Særligt i forhold til koordination."

Tematikker fra interview med projektteamet

Projektteamet blev ved afslutning af projektforløbet interviewet om deres oplevelse af, i hvilket omfang en målrettet brug af RGM i rehabiliteringsforløb på Neurocenteret kan være et nyttigt redskab til at arbejde med borgers mål. Endvidere skulle de beskrive samarbejdet samt deres oplevelse af borgers trivsel og livsglæde ifm. forløbet. I interviewet med projektteamet blev følgende tematikker identificeret:

1. Samarbejdet mellem Neurocenteret og Musikskolen
2. Rekrutteringsprocessen
3. Borgernes humør og livsglæde
4. Borgernes udvikling og opnåelse af mål
5. Musikken

6. RGM's bidrag til Neurocenteret
7. Anbefalinger til fremtidige forløb

1. Samarbejdet mellem Neurocenteret og Musikskolen

Projektteamet beskriver, at samarbejdet har fungeret godt. Underviserne fra Musikskolen har været glade for, at Neurocenteret har haft styr på alt det praktiske, således de har kunne fokusere på undervisningen. Personalet på Neurocenteret mener ikke, at de ville kunne undervise i RGM på samme måde som underviserne fra Musikskolen, da de ikke den samme erfaring. Begge parter understreger betydningen af, at de har kunne varetage de funktioner, de er specialister indenfor. Og ser stor værdi i at fortsætte samarbejdet.

Projektteamets udsagn

Fysioterapeut, Neurocenteret: *"Vi vil ikke som personale kunne gøre det samme som underviserne fra Musikskolen, da de også trækker meget andet ind i deres undervisning – andre teknikker fra deres undervisningsverden."*

Ergoterapeut, Neurocenteret: *"Det er en fordel, at vi har mødt hinanden inden forløbet. Det udfordrende er alle de tråde, der skal holdes styr på ved siden af RGM, andre terapeuter og en masse øvrige opgaver."*

Underviser, Musikskolen: *"Samarbejdet har været godt/forbilledligt."*

Underviser, Musikskolen: *"Det har været fedt at lave dette ude hos Neurocenteret, hvor Lisbeth og Cindie har haft styr på alt det praktiske. Det har betydet, at jeg har kunne have fokus på undervisningen meget mere, og det har været vildt fedt."*

Fysioterapeut, Neurocenteret: *"Fortsat at kunne invitere gæsteundervisere med ind på Neurocenteret, da de har meget anden god erfaring med, der gør at man kan undervise på en anden måde og justere."*

2. Rekrutteringsprocessen

Det har været vanskeligt for personalet på Neurocenteret at formidle, hvad projektet omhandler ifm. rekrutteringen. Primært fordi de ikke havde indgående kendskab til indhold og form. Alligevel lykkedes det at rekruttere borgere til forløbet, hvor deres behandlere direkte har opfordret borgerne til deltagelse, og kun enkelte takkede nej. Til at hjælpe personalet med at formidle projektet ifm. rekruttering til fremtidige forløb, har personalet udarbejdet en kort video, der viser, hvad projektet omhandler.

Projektteamets udsagn

Fysioterapeut, Neurocenteret: *"Det har været nemt ift. rekruttering, da alle ønskede at fortsætte. Har lavet kort skriv til borgerne – kun enkelte har sagt nej tak – 1 pga. træthed og 1 fordi, der foregik så meget andet."*

Ergoterapeut, Neurocenteret: *"Der er lavet en seddel med krav til processen + funktionsniveau. Den har kollegaerne anvendt til at kunne udvælge borgere."*

Ergoterapeut, Neurocenteret: *"Det har hjulpet meget, at Per har været ude og formidle omkring projektet. Det var lidt abstrakt og svært selv at præsentere projektet for mig og Lisbeth. Her den sidste gang er der lavet en 2 min video, som evt. kan anvendes til rekruttering i fremtidige forløb."*

Ergoterapeut, Neurocenteret: *"Et par stykker takkede nej, men resten sagde ja."*

Underviser, Musikskolen: *"Vi kan godt blive bedre til at formidle hvad projektet handler om. En borger troede i dag, at han skulle lære at spille trommer."*

3. Borgernes humør og livsglæde

Projektteamet formulerer, at de har en klar opfattelse af, at forløbet har påvirket borgernes humør og trivsel positivt, da borgerne har givet udtryk for dette i den afsluttende mundtlige evaluering. Underviserne fra Musikskolen var positivt overraskede over, at borgerne i så høj grad både udtrykte og viste stor glæde ved at deltage, da borgerne fra start blev oplevet som lidt introverte, tilbageholdende og ikke udtrykte meget glæde.

Projektteamets udsagn

Underviser, Musikskolen: *"Jeg er glad og overrasket over, at alle sagde, at de blev glade af det. De var lidt introverte – er det for let, svært dødssygt? – så overrasket over at de sagde at de blev glade over det."*

Underviser, Musikskolen: *"Jeg oplever i høj grad en større og større glæde, når vi mødes..."*

Fysioterapeut, Neurocenteret: *"Det er allerede sagt, at det i høj grad påvirker deres humør positivt."*

4. Borgernes udvikling og opnåelse af mål

Projektteamet fortæller, at de på baggrund af forløbets korte varighed ikke kan vurdere, hvorvidt forløbet har haft en direkte indvirkning på, om borgerne er kommet tættere på deres mål. Den viden ville kræve en længere indsats, hvor der mere aktivt testes før/under/efter gennem øvelser og med opfølgende spørgsmål. Borgerne har endvidere lavet andre former for træning samtidig med RGM-forløbet, hvilket betyder, vi ikke kan isolere de enkelte indsatsers effekt på borgers mål. Projektteamet har dog alligevel en opfattelse af, at nogle borgere blev bedre til at koordinere, samt

at nogle blev bedre til nogle bestemte bevægelser. Derudover har RGM-forløbet bidraget til, at borgerne har fået en forståelse for, at de selv kan gøre en indsats for at forbedre deres tilstand.

Projektteamets udsagn

Fysioterapeut, Neurocenteret: *"En af borgerne har fået med, at han selv kan gøre noget for at kunne træne – oplevelse på baggrund af RGM, og vildt når man tænker på at han har været i et længere forløb på Neuro."*

Underviser, Musikskolen: *"Vi har jo ikke testet det, men de følte alle, at de var blevet bedre til RGM-øvelserne."*

Fysioterapeut, Neurocenteret: *"Problematikken er, at de laver alt mulig andet samtidig. Det er nemmere at teste i fx Hjerneskadeforeningen (kun med disse øvelser) og så et meget længere forløb. Ellers skal der være en kontrolgruppe. Men det er svært da deres hverdag er så forskellig."*

Fysioterapeut, Neurocenteret: *"Deltagerne har fået en oplevelse af, at de får noget ud af at gøre en indsats. Det motiverer dem til at gøre mere."*

Ergoterapeut, Neurocenteret: *"En kunne bedre koordinere – bevægelserne var blevet bedre, men generelt er det svært at sige, om deres gangfunktion er blevet bedre. Så skal der mere en 6 gange til."*

5. Musikken

Underviserne giver udtryk for, at musikken har en stor betydning ift. borgernes livsglæde, da træning med musik øger niveauet af dopamin. Borgerne har meget forskellig musiksmag, men underviserne mener ikke, at det har betydning for udbyttet, da man som underviser er lydhør og tilpasser øvelserne og herunder musikken til noget, som borgerne kan lide. Én af borgerne, som var tidligere trommeslager, stoppede forløbet efter første undervisningsgang. Projektteamet vurderer, at det bl.a. skyldes, at øvelserne ikke var rytmisk udfordrende og spændende for borgeren – dog var det også helt centralt, at der grundet den tidligere erfaring formegentligt lå større forventninger til egen mestring.

Projektteamets udsagn

Underviser, Musikskolen: *"Der er en, der har en meget klassisk smag, en anden hører rock og en har en mindre defineret smag. De hører alle musik, men kun en af dem har spillet et instrument. Det er ikke så vigtigt, men mere et spørgsmål om at være lydhør som underviser (red: og på den måde tilpasse øvelserne (herunder musikken) til noget de kan lide)."*

(Angående deltager, som stoppede efter første undervisningsgang:)

Fysioterapeut, Neurocenteret: *"Han er gammel amatør trommeslager, men målet med træningen nu er at få et godt liv. Dette lød spændende og han var med første gang, men han var den dårligste fungerende af de 5 deltagere + han har spændinger, der giver ham smerte. Rytmask var det ikke spændende nok, så pga. smerter var det ikke interessant – og så var kl. 9 for tidligt på dagen."*

Underviser, Musikskolen: *"Man skal ville det – lys i øjnene. Jeg plejer at starte stille op og begynder første at udfordre mere de næste par gange, så hvis han havde fortsat de næste gange, så kunne situationen have været anderledes."*

Underviser, Musikskolen: *"Mere livsglæde via musik er det største. Det er spændende at arbejde med – hvordan man kan vokse ved at arbejde med musik. RGM stikker dybt."*

Underviser, Musikskolen: *"Multisensorisk træningsmetode – step by step – udfordrer og støtter, der hvor der er brug for det. Træner med musik for at få en positiv oplevelse. Dopamin øges."*

6. RGM's bidrag til Neurocenteret

Personalet på Neurocenteret vurderer, at RGM kan være med til at optimere det samlede forløb for borgerne, da RGM bidrager med et helhedsorienteret perspektiv. Samtidig tyder det på, at øvelserne og forløbets positive energi giver borgerne en glæde og trivsel. Derudover medfører RGM også, at borgerne får en følelse af empowerment, altså at de selv kan gøre noget for at forbedre deres helbred.

Projektteamets udsagn

Ergoterapeut, Neurocenteret: *"RGM kan være med til at optimere det samlede forløb for borgerne. Balance og hjernetræningshold kan i stedet i fremtiden være med på dette hold. Ikke styrkehold, men måske som afslutning på et styrkehold kan RGM supplere."*

Ergoterapeut, Neurocenteret: *"Det som RGM kan er glæden ved øvelserne."*

Fysioterapeut, Neurocenteret: *"Borgeren føler, at de selv kan gøre noget (empowerment)."*

Ergoterapeut, Neurocenteret: *"Ja, og borgerne siger det også fint – musikterapi og hjernetræning. Det helhedsorienterede blik er til stede."*

7. Anbefalinger til fremtidige forløb

Projektteamet anbefaler, at der i fremtidige forløb bør være flere borgere på holdet, så der er plads til dårlige dage og frafald blandt deltagerne. Samtidig vurderes det, at forløbet godt kan gennemføres med én underviser fra Musikskolen og én fra Neurocenteret. Derudover anbefales det, at borgerne er nogenlunde samme sted fysisk.

Projektteamets udsagn

Underviser, Musikskolen: *"Flere borgere."*

Underviser, Musikskolen: *"Én lærer er nok fremover."*

Underviser, Musikskolen: *"2 undervisere (altså en fra musikskolen og en fra Neurocenteret) + en større gruppe borgere."*

Fysioterapeut, Neurocenteret: *"Ift. kommende forløb er det vigtigt at borgerne er fysisk nogenlunde det samme sted. Det kræver meget af underviseren. Måske nemmere hvis det er en større gruppe."*

Tematikker fra mundtlig evaluering med borgerne

Sundhed og Omsorgs udviklingsafdeling foretog ligeledes en afsluttende mundtlig evaluering med borgerne. Her blev følgende temaer identificeret:

1. Borgernes humør og livsglæde
2. Borgernes udvikling og opnåelse af mål
3. Borgernes indsigt i, hvordan forløbet bedst formidles til fremtidige deltagere

1. Borgernes humør og livsglæde

Borgerne giver tydeligt udtryk for, at forløbet har påvirket deres humør positivt. Flere borgere nævner, at underviserens gode humør har smittet af på dem, samt at musikken har gjort dem glade. De oplever både glæde, når de mødes og er sammen, men også når de selv sætter musik på derhjemme og laver øvelserne.

Borgernes udsagn

"Bliver glad af musikken og bevægelserne."

"Også derhjemme giver øvelser glæde"

"Det har været dejligt at være med."

"Man bliver glad af at være her, får et godt humør."

"Din glæde og jeres engagement det smitter. I gør det godt."

"Underviserne har i hvert fald bestået og det har deltagerne også. Gode undervisere, som lader deres humør smitte af."

"Jeg bliver glad men også meget træt. Jeg er lige ved at falde ned af stolen. Jeg skal koncentrere mig hele tiden, jeg bliver ikke træt men udmattet."

2. Borgernes udvikling og opnåelse af mål

En borger nævner, at forløbet har bidraget til, at signalerne fra hjernen i højere grad når ud i kroppen, således kroppen laver de bevægelser, som den får besked på. Derudover nævner borgeren at kunne se en fremgang blandt de andre deltagere. En anden borger nævner, at forløbet har bidraget til en forståelse for, hvordan man selv kan genoptræne. De andre borgere føler sig ikke i stand til at komme med en vurdering heraf.

Borgernes udsagn

"Jeg har lært meget, er begyndt at tænke over, hvad man selv kan gøre med træning.

"Man bliver selv opmærksom på at signalerne kommer igennem. Man oplever overgangene, at kroppen arbejder med. Oplever at kunne følge med. Signalerne fra hjernen når ud i kroppen og kroppen gør det, den får besked fra hjernen. Kan se forskel på de andre deltagere og deres fremgang."

"Det ved jeg vist ikke rigtigt endnu"

3. Borgernes indsigt i, hvordan forløbet bedst formidles til fremtidige deltagere

Borgerne forslår, at forløbet beskrives som musikterapi og musikhjernetræning, hvor formålet er at bruge musik til at genindlære at koordinere arme og ben. Dertil kan forløbet beskrives ved, at fokus er på at styrke hjernen ved at bruge kroppen. Borgerne nævner ligeledes, at det kan beskrives som værende glædende, udfordrende og sjovt, samt at man får energi af at deltage.

Borgernes udsagn

"Trættende og glædende. Jeg får energi. Musikterapi, musik hjernetræning. Korrektion af hjernehalvdelene. Udfordrende og sjovt."

"Kom ind på, at formålet er, at vi skal lære at koordinere arme og ben. Vi bruger musik til at genindlære at koordinere og sproget, vi stimulerer mange elementer."

"Vi styrker hjernen ved at bruge kroppen."

Hovedkonklusioner og anbefalinger

Hovedkonklusioner

1. Forløbet har bidraget til godt humør, bedre trivsel og mere livsglæde blandt borgerne.
2. Musikken har haft en stor betydning for borgernes motivation og glæde i forløbet
3. Borgerne oplever, at de i et vist omfang er kommet tættere på deres mål via RGM-forløbet.

4. Det sociale samvær har medført, at nogle af borgerne beskriver, at de har følt sig mindre ensomme og isoleret. Der er en formodning om, at det sociale aspekt har en stor betydning for borgernes oplevelse af et godt og meningsfuldt tilbud.
5. Personalet på Neurocenteret vurderer, at RGM kan være med til at optimere det samlede rehabiliteringsforløb for borgerne, da RGM bidrager med et helhedsorienteret perspektiv (kombination af balance og hjernetræningshold).
6. Der har været et velfungerende samarbejde mellem Neurocenteret og Musikskolen, hvor Neurocenteret har stået for al praktikken og Musikskolen har stået for undervisningen.
7. Formidlingen af forløbet var vanskeligt for Neurocenteret ifm. rekrutteringen, men rekrutteringen var alligevel succesfuld, da der kun var to, som takkede nej.

Anbefalinger til eventuelle fremtidige forløb

1. Forløbet kan med fordel afprøves med flere deltagere.
2. Der kan med fordel arbejdes mere målrettet med formidling af forløbet.
3. Forløbet kan afprøves med én underviser fra Musikskolen og én fra Neurocenteret.
4. Der kan med fordel laves tests, der mere målrettet belyser, hvorvidt forløbet har haft en direkte indvirkning på, om borgerne er kommet tættere på deres mål.
5. Gennem screening af borgerne ved opstart og afslutning kan der mere præcist siges noget om udviklingen i borgers trivsel og livskvalitet.